

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No:1965/7

Karar No:1965/10

Karar tarihi:26/2/1965

Resmi Gazete tarih/sayı:25.6.1965/12032

İtirazda Bulunan: Pozantı Asliye Ceza Hakimliği

İtirazın Konusu: Mehâkimin Teşkilatına ait Ahkâmı Muaddel 469 sayılı Kanunun 5 inci maddesine 981 sayılı kanunla eklenen fıkranın tadili hakkındaki 7188 sayılı kanunun, Anayasa'nın 14., 30.,133., 134. Ve 137 nci maddelerine aykırı olduğundan iptali istenilmiştir.

Asliye Ceza Hâkimliğinin Mahkememize gönderdiği 11/2/1965 günlü ve 1965/17 sayılı yazısında "469 sayılı kanunun 7188 sayılı kanunla muaddel 5 inci maddesi hükmü her ne kadar Müddeiumumi ve sorgu hâkiminin gaybubetinde veya bu vazifelerin inhilâlinde reis veya hâkimin tensibi ile bunlardan birine ait vazifeleri mahkeme başkâtibinin umumi hükümler dairesinde ve vekâlet maaşı almak suretiyle göreceğini amir ise de; bu kanuna istinaden başkâtibin sorgu hâkimine vekâleten verdiği tevkif kararı, ahiren kabul ve neşrolunan Anayasa'nın 14. ve 30 uncu maddelerine aykırı olduğu gibi yine Anayasa'nın 133., 134. ve 137 nci maddelerinde tarifî yapılan hâkim ve hâkim vasfını haiz, hâkim sınıftan sayılan kişi tarafından verilmiş kabul olunamayacağından ve netice olarak, mahkeme başkâtibinin müddeiumumi ile sorgu hâkimine vekâlet etmesine yetki veren 469 sayılı kanunun 7188 sayılı kanunla muaddel 5 inci maddesi mucibince Anayasa'ya aykırı görüldüğünden Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri hakkındaki 44 sayılı kanunun 20/2 maddesi gereğince Yüksek Mahkemenizce iptaline karar verilmesi Anayasa'nın 151 inci maddesinin ve 44 sayılı kanunun 27 nci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak saygı ile talep olunur." denilmektedir.

İnceleme :

Anayasa Mahkemesi içtüzüğünün 15 inci maddesi gereğince yapılan ilk incelemede, düzenlenen rapor, konu ile ilgili kanun hükümleri okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Gerekçe :

Anayasa'nın 151 inci ve 22/4/1962 günlü ve 44 sayılı kanunun 27 nci maddelerine göre, mahkemeler bakmakta oldukları bir dâvada uygulanacak kanun hükümlerinin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varırlarsa itiraz yolu ile mahkememize başvurarak bu konuda bir karar verilmesini isteyebilirler.

O halde, bu maddeler yolu ile Anayasa Mahkemesine başvurulabilmesi için :

1 - Ortada mahkemenin bakmakta olduğu bir dâvanın bulunması lâzımdır. Halbuki ortada mahkemece görülmekte olan bir dâva bulunmayıp sorgu hâkimliğince verilmiş olan tutuklama kararının Ceza Yargılamaları Usulü Kanununun 124 üncü maddesi uyarınca asliye mahkemesi hâkiminin onayına sunulması işlemi vardır. Bu işlemde mahkemenin bakmakta olduğu dâva kapsamına girmez.

2 - Anayasa Mahkemesine yapılacak itirazın mahkemeler tarafından yapılması gerekir. Halbuki olayda itiraz, tutuklama kararım onamaya yetkili merci olan hâkimlikçe yapılmıştır. Ceza Yargılamaları Usulü Kanununun 124 üncü maddesinin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere bu

Esas No:1965/7
Karar No:1965/10

merci toplu asliye mahkemelerinde mahkemenin başkanı, tek hakimli mahkemelerde de mahkemenin hâkimidir. Bu maddeden (Başkan) veya (Hâkim) deyimlerinin mahkeme anlamının kapsamı dışında kaldığı anlaşılmaktadır.

3 - Mahkemeler ancak bakmakta oldukları bir dâvada uygulayacakları kanun hükümleri hakkında Anayasa Mahkemesine itirazda bulunabilirler.

Olayda ise hâkimin uygulayacağı kanun hükmü 7188 sayılı kanun hükmü olmayıp Ceza Yargılamaları Usulü Kanununun 124 üncü maddesidir. O halde Asliye Ceza hâkimi uygulayamayacağı 7188 sayılı kanunun iptali için itirazda bulunmaya yetkili değildir.

Bu bakımlardan itirazın yetkisizlik yönünden reddi gerekir.

Sonuç ;

Yukarıda yazılı sebeplerden Ötürü itirazın yetkisizlik yönünden reddine üyelere Şemsettin Akçoğlu, İhsan Keçecioğlu ve Lûtfi ömerbaş'ın itirazın yalnız 1 numaralı, Hakkı Ketenoglu'nun yalnız 3 numaralı bentte yazılı sebeplerden Ötürü reddi gerektiği ve başkan Lûtfi Akadlı ile Üyelerden Salim Başol'un da itirazın kabulü ile esasın incelenmesi gerekeceği yolundaki muhalefetleriyle ve oyçokluğu ile 26/2/1965 gününde karar verildi.

Başkan
Lûtfi Akadlı

Üye
Cemalettin Köseoğlu

Üye
Asım Erkan

Üye
Rifat Göksu

Üye
Şemsettin Akçoğlu

Üye
İbrahim Senil

Üye
İhsan Keçecioğlu

Üye
A.Şeref Hocaoglu

Üye
Salim Başol

Üye
Celâlettin Kuralmen

Üye
Hakkı Ketenoglu

Üye
Ahmet Akar

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lûtfi Ömerbaş

Üye
Ekrem Tüzemen

MUHALEFET ŞERHİ

Esas No:1965/7
Karar No:1965/10

Dâva iddianame ile mahkemelere, talepname ile sorgu hâkimliğine açılır. Tetkik konusu olan itirazda açılmış bir dâva mevcuttur.

Dâvanın açılmasından itibaren nihai hüküm hazırlıklarına başlanır ve icra edilir. Bu safhalarda muhtelif hâkimler, hüküm hazırlama işlerine katılırlar. Hüküm bu yönü ile kollektif bir faaliyetin sonucu ve muhassasıdır. Sorgu hâkiminin yapmakta olduğu ilk tahkikat sırasında tevkif kararlarının tasdiki görevi, sorgu hâkiminin nezdinde bulunduğu Asliye Ceza Mahkemesi hâkimine aittir. Bunun için hâkimin baktığı ve bir yönü ile katıldığı bir dâva vardır itiraz konusunda.

Tek hakimli bir mahkemenin asliye hâkimi mahkemeyi başlı başına temsil eder. Bu itibarla asliye ceza hâkimi kararı, asliye ceza mahkemesi kararı demektir, itiraz bu yönü ile de kabule şayandır.

Ancak, itirazda bulunan Asliye Ceza Hâkimi, 7188 sayılı kanunu uygulama mevkiinde olmayıp Ceza Usulünün 124 üncü maddesini uygulayacaktır. Bu sebeple asliye ceza hâkimi, uygulamıyacağı 7188 sayılı kanunla muaddel 469 sayılı kanunun 5 inci maddesine 981 sayılı kanunla eklenen fıkranın iptali için itirazda bulunma yetkisine sahip değildir.

İtirazın yalnız bu ciheden reddi icap ettiği görüşümdedir.

Üye

Hakkı Ketenoglu